

SZAKMAI ÖNÉLETRAJZ

SZEMÉLYES ADATOK

Név
Cím
Telefon
E-mail
Születési idő és hely

DR. TÓTH VALÉRIA

4028 DEBRECEN, DAMJANICH U. 35.

toth.valeria@arts.unideb.hu

1971. NOVEMBER 7. BERETTYÓÚJFALU

VÉGZETTSÉG, EGYETEMI TANULMÁNYOK

- 1990–1995
• Elnyert képesítés megnevezése
- Az egyetemi évek alatti tudományos munka
- 1995–1998
- 1998–1999

Kossuth Lajos Tudományegyetem, **magyar–történelem szak**

Magyar nyelv és irodalom–történelem szakos középiskolai tanár

Kossuth Lajos Tudományegyetem BTK (6187/1995B.)

1994–1995: Magyar Nyelvtudományi Tanszék demonstrátora

1993: Árpád-kori folyónevek névtani elemzése (diákköri dolgozat, II. helyezés, Rácz Anitával)

1995: Árpád-kori helynevek névrendszertani vizsgálata (diákköri dolgozat, kiemelt I. díj, Rácz Anitával)

Kossuth Lajos Tudományegyetem, **doktori program** névtani alprogramjának nappali hallgatója

Elnyertem a Soros Alapítvány 1 éves **belföldi doktorandusz ösztöndíját**.

magyar

ANYANYELV EGYÉB NYELVISMERET

- angol
- orosz

középfok: Origó komplex nyelvvizsga (bizonyítványszám: 915366)

felsőfok: Origó szóbeli nyelvvizsga (bizonyítványszám: 1295774), írásbeli (1288639)

felsőfok: ECL írásbeli nyelvvizsga (bizonyítványszám: P6-059234)

középfok: Államilag elismert C típusú nyelvvizsga (bizonyítványszám: 042274)

MUNKAHELY

- 1999–

Beosztás

Főbb tevékenység

DEBRECENI EGYETEM (KOSSUTH LAJOS TUDOMÁNYEGYETEM) MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK EGYETEMI TANÁR

1995 óta több mint húszféle tárgyat tanítottam nappali (kredites, BA, MA, osztatlan tanárképzés), levelező és PhD-képzés keretében (gyakorlatok, szemináriumok, előadások formájában); hárman írunk a témavezetéssel doktori disszertációt, öten pedig fokozatot szereztek (ketten közülük jelenleg a tanszék adjunktusai, ketten pedig tudományos (segéd)munkatársak akadémiai kutatócsoportban); 2001 óta vezetek szakdolgozatokat (ezidáig 54 elkészült egyetemi szakdolgozatnak voltam a témavezetője); 10 sikeres (négy első helyet, négy második helyet, egy harmadik helyet, egy különdíjat elért) diákköri dolgozatot irányítottam.

Előadások: A történeti nyelvészet alapjai, Magyar hangtörténet, A magyar nyelvtörténet alapjai.

Szemináriumok, gyakorlatok: Nyelvészeti filológiai szeminárium, Korai szövegemlékeink, Magyar szórványemlékek, Kódexek, Záródolgozati szeminárium, Régi magyar helynévadás, A magyar helynevek rendszere, A nyelveredet problémái, A magyar szófajok rendszere, A magyar szókincs története, A magyar szóalkotás rendszere, Lexikológia és lexikográfia, Magyar helyesírás, A történeti helynévkutatás alapjai, A magyar személynevek története, Nyelvtörténeti elemzési gyakorlat, Kutatásmódszertani szeminárium, Szakdolgozati szeminárium (1–3.), Szakdolgozati előkészítő szeminárium (1–2.), Magyar nyelvészet speciálkollégium.

Oktatott tárgyak

Doktori képzés

2001– : a Debreceni Egyetem Nyelvtudományok Doktori Iskola magyar nyelvészeti alprogramjában oktatói feladatokat látok el, 2002-től témavezető vagyok.

2009-től törzstagként veszek részt az iskola működésében.

2015. július 1-jétől a magyar nyelvészeti alprogram vezetője,

2017. október 1.-től pedig a Debreceni Egyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola vezetője vagyok. Fokozatot szerzett doktorandusz hallgatóim (7): Reszegi Katalin (2009), Györfly Erzsébet (2009), Gacsályi-Bába Barbara (2013), Köteles-Szóke Melinda (2013), Pásztor Éva (2013), Ditrói Eszter (2015), Katona Csilla (2019). További egy hallgatóm a képzési folyamatban vesz részt.

	Rendszeresen szereplek bizottsági tagként és hivatalos bírálóként doktori védéseken és habilitációs eljárásokban a Debreceni Egyetem és az ELTE Doktori és Habilitációs Tanácsának felkérésére.
	<i>Doktori órák:</i> Régi magyar helynévadás, Régi magyar személynévadás, Helynévkutatás és hangtörténet, A magyar településnevek alakulásának fő tendenciái, A történeti helynévkutatás alakulásának fő tendenciái, A magyar szókincs története, Régi magyar nyelvemlékek mint a nyelvtörténet forrásai, Névtan, Nyelvtörténet, Témavezetői szeminárium.
• 1999. január 1.–2001. dec. 31. Beosztás	DEBRECENI EGYETEM MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK tanársegéd
• 2002. január 1.–2010. aug. 31. Beosztás	DEBRECENI EGYETEM MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK adjunktus
• 2010. szeptember 1.– Beosztás	DEBRECENI EGYETEM MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK docens
• 2016. június 15.– Beosztás	DEBRECENI EGYETEM MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK egyetemi tanár
• 2015. január 1.– Beosztás	MTA-DE MAGYAR NYELV- ÉS NÉVTÖRTÉNETI KUTATÓCSOPORT tudományos főmunkatárs, majd tudományos tanácsadó (félállásban, időnként szüneteltetve)
• 2010. február 1.– Tisztség	DEBRECENI EGYETEM MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TANSZÉK tanszékvezető-helyettes
Egyéb egyetemi tevékenység	1999–2008 : a magyar nyelvészeti doktori alprogram titkára 2000–2013: a Magyar Nyelvészeti Intézet tudományos diákkörének vezetője 2010–2020: az Egyetemi Könyvtári és Kiadói Bizottság tagja 2011–2017: a DAB Nyelvtudományi Munkabizottságának elnöke 2015–: BTK Doktori Tanácsának tagja 2016–: BTK Habilitációs Tanácsának tagja
Egyéb tevékenység	2010–: az ICOS Nemzetközi Bibliográfiai Bizottságának tagja 2012–: az MTA Magyar Nyelvészeti Munkabizottságának tagja 2014–: a Kiss Lajos-díj Kuratóriumának tagja 2014–2019: az ICOS (International Committee of Onomastic Sciences) vezetőtestületének tagja 2015–2021: az MTA Magyar Nyelvi Osztályközi Állandó Bizottságának tagja 2016–2022: Bolyai János Kutatói Ösztöndíj szakértői kollégiumának tagja 2017–: MTA Nyelvtudományi Bizottságának tagja 2018–: MTA Magyar Nyelvészeti Munkabizottságának elnöke 2021–: Magyar Nyelvtudományi Társaság Névtani tagozatának elnöke 2022–: MTA I. Osztályának köztestületi képviselő tagja 2022–: MTA Jelölőbizottságának tagja 2023–: MTA Lendület Zsűri Bölcsész- és Társadalomtudományi Szekció tagja 2023–: MTA Gyermekek nevelő kutatók támogatását segítő pályázat zsűrijének tagja
TUDOMÁNYOS FOKOZATOK	
• 2000	PhD. (Debreceni Egyetem, 96/2000. PhD)
• 2009	HABILITÁCIÓ (Debreceni Egyetem, 19/2009. Hab.)
• 2016	MTA DOKTORA (MTA, 5352)
TUDOMÁNYOS KUTATÓMUNKA	
	Fő kutatási területem: <i>történeti hely- és személynév kutatás, magyar nyelvtörténet.</i> A doktori értekezésemet történeti névtanból írtam, s a disszertáció <i>Névrendszertani vizsgálatok a korai ómagyar korban (Abaúj és Bars vármegye)</i> címmel 2002 januárjában, az alapjául szolgáló helynévtörténeti szótár (<i>Az Árpád-kori Abaúj és Bars vármegye helyneveinek történeti-etimológiai szótára</i>) pedig még 2001 végén napvilágot is látott.

Nemzetközi kapcsolatok

ÖSZTÖNDÍJAK, SIKERES PÁLYÁZATOK

Habilitációs értekezésemet a településnevek változásáról írtam, s a témakörben 2008 végén monográfiát jelentettem meg *Településnevek változástudományja* címmel.

Akadémiai doktori értekezésemet *Személynevek és helynevek rendszerkapcsolatai a régi magyar nyelvben* címmel védtem meg 2016-ban. Értekezésem alapján két monográfiát tettem közzé: *Személynévadás és személynévhasználat az ómagyar korban* (2016) és *Személynévi helynévadás az ómagyar korban* (2017) címmel.

Társszerzője voltam emellett az 1997-ben, 1999-ben, 2012-ben, 2017-ben megjelent *Helynévtörténeti adatok a korai ómagyar korból* című köteteknek (1. *Abaúj–Csongrád vármegye*. 2. *Doboka–Győr vármegye*, 3. *Heves–Küküllő vármegye*, 4. *Liptó–Pilis vármegye*), valamint a *Korai magyar helynévszótár* 1. kötetének (2005).

Társszerzőként monográfiát jelentettem meg angol és magyar nyelven a magyar helynevekről a hamburgi Buske és a budapesti Gondolat kiadó gondozásában Hoffmann Istvánnal és Rácz Anitával (*History of Hungarian Toponyms*. Hamburg, Buske, 2017; *Régi magyar helynévadás. A korai ómagyar kor helynevei mint a nyelvtörténet forrásai*. Budapest, Gondolat, 2018).

További publikációim ugyancsak névtörténeti–nyelvtörténeti érdeklődéssel készültek: e tanulmányok a helynevek és a személynevek rendszertani jellemzőit, lexikális-morfológiai felépítését, változástípusait, területi elterjedtségének sajátosságait vizsgálták, érintették továbbá a magyar hangtörténet különféle problematikáját.

Tudományos érdeklődésemnek megfelelő előadásokkal több hazai és nemzetközi konferencián is szerepeltem, némelyeken plenáris előadást is tartottam (a nemzetközi konferenciák közül lásd pl. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus 2001, Jyväskylä; 2006, Debrecen; 2011, Kolozsvár; XXIII. Nemzetközi Névtani Kongresszus [23rd International Congress of Onomastic Sciences] 2008, Toronto; XXIV. Nemzetközi Névtani Kongresszus [24th International Congress of Onomastic Sciences] 2011, Barcelona; XXV. Nemzetközi Névtani Kongresszus [25th International Congress of Onomastic Sciences] 2014, Glasgow; XXVI. Nemzetközi Névtudományi Kongresszus [26th International Congress of Onomastic Sciences], Debrecen, 2017; XXVII. Nemzetközi Névtudományi Kongresszus [27th International Congress of Onomastic Sciences], Krakkó, 2021; Névkutató tanácskozás [Namenkundliche Jahrestagung] 2009, Lipcse; Trends in Toponymy c. konferencia 2010, Edinburgh, 2012, Bern; Sprachentwicklungen und kulturelle Differenzierungen c. konferencia, Mannheim, 2012; Name and Naming, Baia Mare, 2015; XII. Finnugor Kongresszus (XII. International Congress for Finno-Ugric Studies), Oulu, 2015.

Kutatói tevékenységemhez kapcsolódóan részt veszek több futó és tervezett pályázatban: egy ómagyar kori helynévszótár elkészítésében, a Magyar Digitális Helynévtár munkálataiban, valamint egy uráli névkutató programban.

Tagja vagyok a 2013-ban alakult DE-MTA Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoportnak, ahol 2015. január 1-jétől tudományos főmunkatársként, majd 2016. július 1-jétől tudományos tanácsadóként működök. 2023. június 7-től a kutatócsoport vezetője vagyok.

Az MTA Tudomány a magyar nyelvért nemzeti program egyik alprogramjának, a 2022. január 1-jén indult Magyar Nemzeti Helynévtár Programnak (vezető: Hoffmann István) a tudományos vezetője vagyok.

Informális munkakapcsolatok és tudományos együttműködés cseh, észt, finn, orosz, német névtanos szakemberekkel és munkacsoportokkal, részben az *Onomastica Uralica* c. periodika, részben a *nemzetközi névtani konferenciák* révén.

Nemzetközi kutatási program keretében, 10 ország névkutatóinak részvételével angol nyelvű tanulmánykötetet szerkesztettem, amely 2011-ben *Patrocinny Settlement Names in Europe* címmel jelent meg az *Onomastica Uralica* 8. köteteként.

5 éven keresztül tagja voltam a Nemzetközi Névtudományi Társaság (International Committee of Onomastic Sciences) vezetőtestületének.

A Nemzetközi Névtudományi Társaság (ICOS) 26th International Congress of Onomastic Sciences (2017. augusztus 27.–szeptember 1.) konferencia tudományos szervezőbizottságának koordinátora voltam.

1998–1999. A Soros Alapítvány belföldi doktorandusz ösztöndíja

2005–2007. Bolyai János Kutatási Ösztöndíj (A magyar településnevek változása)

2010. A Debrecen Kultúrájáért Alapítvány Alkotói Ösztöndíja

1997–2000. Ómagyar kori történeti helynévtár, OTKA-pályázat, résztvevő

2001–2004. Korai ómagyar kori helynévszótár 1., OTKA-pályázat, résztvevő

2006–2009. Helynévtörténeti vizsgálatok az ómagyar korból, OTKA-pályázat, résztvevő

1999–2002. Névtudományi kutatások az uráli nyelvek körében, OTKA-pályázat, résztvevő
2003–2007. Névtudományi kutatások az uráli nyelvek körében, OTKA-pályázat, résztvevő

2010–2012. Mai Magyar Digitális Helynévtár, TÁMOP (kutatóegyetemi pályázat), kutatócsoport-vezető

2012–2013. Névrendszertani feldolgozások a Kárpát-medence mai helynévkincsének témakörében, OTKA-pályázat (K 100580), vezető kutató

2015–2016. Onomatosystematical procession of the Carpathian basin's modern toponymicon, A Debreceni Egyetem belső kutatási pályázata (RH/751/2015), vezető kutató

2018–2021. Nemzetközi tudományos együttműködési program a Kárpát-medence helynévrendszereinek feltárására, NKFI-pályázat (K128270), vezető kutató

2013–. MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport, résztvevő, majd 2023 júniusától kutatócsoport-vezető

2022–. Magyar Nemzeti Helynévtár Program (MTA Tudomány a Magyar Nyelvért Nemzeti Program alprogramja), résztvevő

ELISMERÉSEK, DÍJAK

2001. Gombocz Zoltán-díj (Magyar Nyelvtudományi Társaság)

2006. Kiss Lajos-díj (a Kiss Lajos-díj Kuratóriuma)

2009. A DE Tudományegyetemi Karok elnökének Elismerő Oklevele.

2011. Mestertanár Aranyérem (Országos Tudományos Diákköri Tanács).

2014. A Debreceni Egyetem Pro Cura Ingenii Díja (a Debreceni Egyetem rektora)

2018. A Debreceni Egyetem Publikációs Díja (a *History of Hungarian Toponyms* c. kötetért)

Debrecen, 2023. október 9.